A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2008. január 10. *

A C-70/06. sz. ügyben,

Az EK 228. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2006. február 7-én

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: X. Lewis, A. Caeiros és P. Andrade, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Portugál Köztársaság** (képviselik: L. Fernandes, P. Fragoso Martins és J. de Oliveira, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: portugál.

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, A. Tizzano (előadó), R. Schintgen, A. Borg Barthet és E. Levits bírák,

főtanácsnok: J. Mazák,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2007. július 5-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2007. október 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az Európai Közösségek Bizottsága keresetlevelében azt kéri a Bíróságtól:

– állapítsa meg, hogy a Portugál Köztársaság nem teljesítette az EK 228. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit, mivel nem fogadta el az Európai Közösségek Bírósága C-275/03. sz., Bizottság kontra Portugália ügyben 2004. október 14-én hozott ítéletének (az EBHT-ban nem tették közzé) végrehajtásához szükséges intézkedéseket;

– kötelezze a Portugál Köztársaságot, hogy a Bíróság jelen ügyben hozott ítélete kihirdetésének napjától az említett, Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtásának időpontjáig terjedő időszakra a késedelem minden napjára 21 450 euró összegű kényszerítő bírságot fizessen meg a Bizottság részére az „Európai Közösség saját forrásai” számlára; valamint

– kötelezze a Portugál Köztársaságot a költségek viselésére.

Jogi háttér

2 Az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló 1989. december 21-i 89/665/EGK tanácsi irányelv (HL L 395., 33. o., magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet 1. kötet 246. o.) harmadik, negyedik és hatodik preambulumbekezdése a következőket mondja ki:

„mivel a közbeszerzésnek a közösségi verseny előtti megnyitása szükségessé teszi az átláthatóság és a megkülönböztetéstől mentesség garanciáinak jelentős növelését; mivel annak érdekében, hogy ez kézzelfogható eredménnyel járjon, hatékony és gyors jogorvoslatoknak kell rendelkezésre állniuk a közbeszerzésre vonatkozó közösségi jog vagy az e jogot végrehajtó nemzeti szabályok megszegése esetében;

mivel néhány tagállamban a hatékony jogorvoslatok hiánya vagy a meglévő jogorvoslatok elégtelensége elriasztja a közösségi vállalkozásokat ajánlatok benyújtásától

abban a tagállamban, ahol az ajánlatkérő letelepedett; mivel ezért az érintett tagállamoknak orvosolniuk kell ezt a helyzetet;

[…]

mivel biztosítani kell, hogy megfelelő eljárások létezzenek minden tagállamban arra, hogy megsemmisítsék a jogellenesen hozott határozatokat, és a jogsértést elszenvedett személyeket kártérítésben részesítsék”.

3 A 89/665 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A tagállamok megtesznek minden szükséges intézkedést annak biztosítása érdekében, hogy a 71/305/EGK és 77/62/EGK irányelv hatálya alá tartozó szerződésodaítélési eljárásokat illetően az ajánlatkérők által hozott határozatokkal szemben […] hatékonyan és különösen a lehető leggyorsabban jogorvoslattal lehessen élni azon az alapon, hogy e határozatok megsértették a közbeszerzésre vonatkozó közösségi jogot vagy az e jogot végrehajtó nemzeti jogszabályokat.”

4 A 89/665 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok biztosítják, hogy az 1. cikkben meghatározott jogorvoslati eljárások érdekében hozott intézkedések hatáskört adjanak:

[…]

c) jogsértést szenvedett személyek részére kártérítés megítélésére”.

Az ügy előzményei

A Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet

5 A fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet rendelkező részének 1. pontjában a Bíróság kimondta:

„A Portugál Köztársaság – mivel nem helyezte hatályon kívül a közbeszerzésre vonatkozó közösségi jog vagy az azt átültető nemzeti szabályok megszegése miatt kárt szenvedett személyeknek fizetendő kártérítést vétkesség vagy rosszhiszeműség bizonyításától függővé tévő, 1967. november 21-i 48 051. sz. törvényrendeletet – nem teljesítette a […] 89/665/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (1) bekezdéséből és 2. cikke (1) bekezdésének c) pontjából eredő kötelezettségeit.”

A pert megelőző eljárás

6 A 2004. november 4-i levelében a Bizottság kérte a Portugál Köztársaságot, hogy mutassa be, milyen intézkedéseket fogadott el vagy tervez elfogadni a belső jog módosítása, valamint annak érdekében, hogy a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítéletben foglaltaknak eleget tegyen.

7 2004. november 19-i válaszában a Portugál Köztársaság lényegében arra hivatkozott, hogy a kormányban nemrégen bekövetkezett változás a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtásához szükséges intézkedések elfogadásában késedelmet okozott. E tagállam átadott továbbá a Bizottságnak egy törvénytervezetet, amely a 48 051. sz. törvényrendelet hatályon kívül helyezésére, valamint a Portugál Állam és más érintett közjogi jogalanyok szerződésen kívül okozott kárért való polgári jogi felelősségére vonatkozó új jogi szabályozás megteremtésére irányul, kérve a Bizottságot, jelezze, hogy az e tervezet szerinti intézkedések megfelelnek-e a 89/665 irányelv helyes és teljes átültetésére vonatkozó követelményeknek.

8 2005. március 21-én a Bizottság felszólító levelet küldött a portugál hatóságoknak, amelyben egyrészről arra hivatkozott, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően a kormányban időközben bekövetkezett változások nem igazolhatják a 89/665 irányelvben előírt kötelezettségek és határidők be nem tartását. Másrészről e levélben a Bizottság hangsúlyozta, hogy mindenesetre a fent említett törvénytervezet, amelyet egyébiránt az Assembleia da República (parlament) még nem hagyott jóvá, nem felelt meg a 89/665 irányelvnek.

9 Mivel a Portugál Köztársaság által 2005. május 25-én adott választ nem találta kielégítőnek, 2005. július 13-án a Bizottság indokolással ellátott véleményt küldött ez utóbbinak, amelyben megállapította, hogy miután a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtásához szükséges intézkedéseket még nem fogadta el, e tagállam nem teljesítette az EK 228. cikk (1) bekezdése alapján fennálló kötelezettségeit. A Bizottság felhívta az említett tagállamot, hogy tegyen eleget az ezen indokolással ellátott véleményben foglaltaknak a kézhezvételétől számított két hónapon belül.

10 Az említett indokolással ellátott véleményre adott, 2005. december 12-i válaszában a Portugál Köztársaság előadta, hogy az állam és más közjogi jogalanyok jogellenesen okozott kárért való polgári jogi felelősségéről szóló, 2005. december 7-i 56/X. sz. törvénytervezetet (a továbbiakban: 56/X. sz. törvénytervezet), amely hatályon kívül helyezi a 48 051. sz. törvényrendeletet, már benyújtották a parlamenthez végső jóváhagyásra, és kérelmezték annak elsőbbségi és sürgős felvételét e testület napirendjére.

11 Mivel álláspontja szerint a Portugál Köztársaság továbbra sem hajtotta végre a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítéletben foglaltakat, a Bizottság 2006. február 7-én benyújtotta a jelen keresetet.

A kifogásolt kötelezettségszegésről

A felek érvei

12 A Bizottság álláspontja szerint, mivel nem helyezte hatályon kívül a 48 051. sz. törvényrendeletet, a Portugál Köztársaság nem fogadta el a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtásának biztosításához szükséges intézkedéseket. A portugál kormány ugyanis az említett ítéletben foglaltaknak való megfelelés érdekében tett intézkedéseket az 56/X. sz. törvénytervezet elfogadására korlátozná. Márpedig ez utóbbit a parlament még nem hagyta jóvá, és egyébiránt annak tartalma sem felel meg a 89/665 irányelv helyes és teljes átültetésére vonatkozó követelményeknek.

13 Ezzel szemben a Portugál Köztársaság álláspontja szerint a kereset nem megalapozott, mivel az 56/X. sz. törvénytervezetben foglalt szabályozás, jóllehet azt a parlament még nem hagyta jóvá véglegesen, a 89/665 irányelv rendelkezéseit megfelelően ülteti át, és biztosítja a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítéletből eredő kötelezettségek teljes körű végrehajtását.

14 E tagállam másfelől arra hivatkozik, hogy mindig is „határozott szándéka” volt a közjogi jogalanyok polgári jogi felelősségére vonatkozó, a 89/665 irányelvnek megfelelő szabályozás megteremtése, azonban alkotmányos jellegű nehézségek – amelyek természete és jelentősége legalábbis csökkenti e tagállam felelősségét – miatt nem tudta elérni ezt az eredményt.

15 Végül a Portugál Köztársaság arra hivatkozik, hogy egyébiránt alkotmányának, valamint a közigazgatási bíróságok új eljárási kódexének 22. és 271. cikke kielégítően biztosítják a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtását, mivel már jelenleg is rendelkeznek az államnak a tisztviselői és alkalmazottai aktusai által okozott károkért fennálló felelősségéről.

A Bíróság álláspontja

16 A fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet rendelkező részének 1. pontjában a Bíróság megállapította, hogy a Portugál Köztársaság – mivel nem helyezte hatályon kívül a 48 051. sz. törvényrendeletet – nem teljesítette a 89/665 irányelv 1. cikkének (1) bekezdéséből és 2. cikke (1) bekezdésének c) pontjából eredő kötelezettségeit.

17 Jelen kötelezettségszegés megállapítására irányuló eljárásban annak megítélése érdekében, hogy a Portugál Köztársaság elfogadta-e az említett ítélet végrehajtásához szükséges intézkedéseket, meg kell határozni, hogy hatályon kívül helyezték-e a 48 051. sz. törvényrendeletet.

18 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 228. cikk szerinti kötelezettségszegés fennálltának megítéléséhez szükséges referencia-időpont az említett rendelkezés alapján adott indokolással ellátott véleményben megállapított határidő lejárta (a C-304/02. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-6263. o.] 30. pontja, a C-119/04. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2006. július 18-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-6885. o.] 27. pontja, valamint a C-503/04. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2007. július 18-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-6153. o.] 19. pontja).

19 Jelen ügyben megállapítható, hogy a Portugál Köztársaság a 2005. július 13-án részére megküldött indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor még nem helyezte hatályon kívül a 48 051. sz. törvényrendeletet.

20 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy mivel nem fogadta el a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtásához szükséges intézkedéseket, a Portugál Köztársaság nem teljesítette az EK 228. cikk (1) bekezdésből eredő kötelezettségeit.

21 E következtetést nem kérdőjelezheti meg a Portugál Köztársaság azon érvelése, amely szerint alkotmányos jellegű nehézségek akadályozták meg a 48 051. sz. törvényrendeletet hatályon kívül helyező szöveg végleges jóváhagyását, és így a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtását.

22 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a közösségi jogból eredő kötelezettségek nem teljesítésének igazolása végett a tagállam nem hivatkozhat kifogásként belső jogrendszerének rendelkezéseire, gyakorlatára vagy helyzeteire (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben 2007. július 18-án hozott ítélet 38. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

23 Ugyanígy nem fogadható el a Portugál Köztársaság azon érvelése sem, amely szerint az államnak a tisztviselői és alkalmazottai aktusai által okozott károkért fennálló felelősségét nemzeti jogának más rendelkezései már előírják. Ugyanis, amint azt a Bíróság a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet 33. pontjában megállapította, e körülmény nem releváns azon kötelezettségszegés megítélése vonatkozásában, hogy a 48 051. sz. törvényrendelet hatályban maradt a belső jogrendszerben. Ebből következően az ilyen rendelkezések létezése az említett ítélet végrehajtását nem biztosítják.

24 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Portugál Köztársaság – mivel nem helyezte hatályon kívül a közbeszerzésre vonatkozó közösségi jog vagy az azt átültető nemzeti szabályok megszegése miatt kárt szenvedett személyeknek fizetendő kártérítést vétkesség vagy rosszhiszeműség bizonyításától függővé tévő 48 051. sz. törvényrendeletet – nem fogadta el a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtásához szükséges intézkedéseket, és nem teljesítette az EK 228. cikk (1) bekezdése alapján fennálló kötelezettségeit.

A pénzügyi szankcióról

A felek érvei

25 A Bizottság – a Szerződés [228]. cikkének végrehajtásáról szóló, 1996. augusztus 21-i 96/C 242/07 közleményében (HL C 242., 6. o., a továbbiakban: 1996-os közlemény) és az EK-Szerződés [228]. cikke szerinti kényszerítő bírság számítási módjának meghatározásáról szóló, 1997. február 28-i 97/C 63/02 közleményében (HL C 63., 2. o., a továbbiakban: 1997-es közlemény) foglaltak alapján – azt javasolja a Bíróságnak, hogy kötelezze a Portugál Köztársaságot a jelen ügyben hozott ítélet kihirdetésének napjától a megállapított kötelezettségszegés megszüntetésének napjáig terjedő időszakra, a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtásával kapcsolatos késedelem minden napjára 21 450 euró összegű kényszerítő bírság megfizetésére.

26 A Bizottság úgy véli, hogy a kényszerítő bírság kiszabása a legalkalmasabb eszköz arra, hogy a lehető legrövidebb időn belül elérhető legyen a megállapított jogsértés megszüntetése. E kényszerítő bírság összegét úgy számították ki, hogy az 500 euró átalányösszeget megszorozták a jogsértés súlyát jelző (1–20-ig terjedő skálából vett) 11-es együtthatóval, a jogsértés időtartamát jelző (1–3-ig terjedő skálából vett) 1-es

együtthatóval, és az említett tagállam fizetőképességét mérni hivatott, a Portugál Köztársaság bruttó hazai terméke és az e tagállamot az Európai Unió Tanácsában megillető szavazatok száma alapján számított 3,9-es együtthatóval.

27 A Portugál Köztársaság arra hivatkozik, hogy a kényszerítő bírság Bizottság által javasolt összege a jelen ügy körülményeire tekintettel nyilvánvalóan aránytalan, és nem felel meg a Bíróság e tárgyban kialakított ítélkezési gyakorlatának.

28 E tagállam a kényszerítő bírság kiszámítási módját különösen két szempontból kifogásolja. Elsősorban úgy véli, hogy a Bizottság által alkalmazott, a jogsértés súlyát jelző 11-es együttható túlzott mértékű valamely, a közbeszerzések területén állítólagosan elkövetett részleges tagállami kötelezettségszegésért, mivel az ennél sokkal érzékenyebb területeken előterjesztett kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetekben, amilyen különösen a közegészség védelme (a C-387/97. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 2000. július 4-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-5047. o.]) vagy a környezetvédelem (C-278/01. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2003. november 25-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-14141. o.]), a Bizottság a jogsértés súlyának kifejezésére 6-os, illetve 4-es együtthatót javasolt. Következésképpen jelen ügyben a Bíróságnak a kényszerítő bírságot a jogsértés súlyát jelző 4-esnél nem magasabb együttható alapján kellene meghatároznia. Másodsorban az EK-Szerződés 228. cikkének végrehajtásáról szóló bizottsági közlemény [SEC(2005) 1658, a továbbiakban: 2005-ös közlemény] 13.3 pontjának megfelelően a hivatkozásként használt ütemtervnek, amelyet jelen esetben a nemzeti jogszabályoknak a 89/665 irányelvnek való megfelelősége megállapításakor alkalmazni kell, éves tételeken kell alapulnia, és nem a bizottság kérelme szerinti napi tételeken.

29 A Portugál Köztársaság másfelől arra hivatkozik, hogy az említett kényszerítő bírság összegének csökkentésétől, és annak éves tételek alapján történő meghatározásától függetlenül a Bíróságnak el kellene rendelnie e szankció alkalmazásának felfüggesztését az 56/X. sz. törvénytervezet hatálybalépéséig. E lehetőségről ugyanis a 2005-ös

közlemény 13.4 pontja rendelkezik, amely szerint a Bíróság rendkívüli esetekben elrendelheti a kényszerítő bírság felfüggesztését, amennyiben a tagállam már elfogadott minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy eleget tegyen a kötelezettségszegést megállapító ítéletnek, azonban bizonyos időnek feltétlenül el kell telnie ahhoz, hogy a kívánt eredmény megvalósuljon. Márpedig a Portugál Köztársaság megítélése szerint jelen esetben e körülmények fennállnak.

A Bíróság álláspontja

30 Mivel megállapította, hogy a Portugál Köztársaság nem tett eleget a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítéletében foglaltaknak, a Bíróság az EK 228. cikk (2) bekezdésének harmadik albekezdése alapján a tagállamot átalányösszeg vagy kényszerítő bírság fizetésére kötelezheti.

31 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy minden egyes ügyben a Bíróság feladata annak értékelése, hogy az adott ügy körülményeire figyelemmel milyen pénzügyi szankciót kell kiszabni (a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott ítélet 86. pontja és a C-177/04. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2006. március 14-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-2461. o.] 58. pontja).

32 Jelen esetben, amint az a jelen ítélet 25. pontjában megállapításra került, a Bizottság kényszerítő bírság kiszabását javasolja a Bíróságnak a Portugál Köztársasággal szemben.

33 E javaslat a Bizottság által az 1996-os és 1997-es közleményeiben meghatározott számítási módszeren alapul. Egyébiránt fontos hangsúlyozni, hogy e két közleményt a 2005-ös közlemény váltotta fel, amely 25. pontjának megfelelően minden olyan határozat esetén alkalmazandó, amelyben a Bizottság arról dönt, hogy az EK 228. cikk alapján a Bírósághoz fordul, illetve amelyet 2006. január elseje után hoz.

34 E vonatkozásban legelőször is hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság javaslatai a Bíróságot nem kötik, azok csak hasznos hivatkozási alapként szolgálnak (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 80. pontját, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet 41. pontját). Ugyanígy a Bizottság közleményeiben foglalt iránymutatások sem kötik a Bíróságot, de hozzájárulnak az átláthatóság, az előreláthatóság és a jogbiztonság biztosításához ezen intézmény tevékenységével kapcsolatban (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott ítélet 85. pontját, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2006. március 14-én hozott ítélet 70. pontját).

35 A Bíróság korábban azt is megállapította, hogy a kényszerítő bírság és/vagy átalányösszeg fizetésére való kötelezés célja a megállapított kötelezettségszegés megszüntetésére ösztönző gazdasági kényszer alkalmazása a kötelezettségszegést megállapító ítélet végrehajtását elmulasztó tagállammal szemben. A kiszabott pénzügyi szankciókat tehát annak tükrében kell meghatározni, hogy milyen mértékű meggyőzésre van szükség ahhoz, hogy a szóban forgó tagállam változtasson magatartásán (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott ítélet 91. pontját, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2006. március 14-én hozott ítélet 59. és 60. pontját).

36 Márpedig ebben az ügyben meg kell állapítani, hogy a Bíróság 2007. július 5-i tárgyalásán a Portugál Köztársaság megerősítette, hogy a 48 051. sz. törvényrendelet ez időpontban még hatályban volt.

37 Mivel figyelembe kell venni azt, hogy a tények Bíróság általi vizsgálatának idején a szóban forgó kötelezettségszegés még fennállt, meg kell állapítani, hogy amint azt a Bizottság javasolta, a Portugál Köztársaság kényszerítő bírság fizetésére kötelezése megfelelő eszköz arra, hogy ez utóbbit ösztönözze a fent hivatkozott Bizottság kontra

Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtásának biztosításához szükséges intézkedések elfogadására (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott ítélet 31. pontját, a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2006. március 14-én hozott ítélet 21. pontját. valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 33. pontját).

38 Másfelől, mivel a kényszerítő bírság összegének számítási módszeréről van szó, mérlegelési jogkörének gyakorlása során a Bíróság feladata, hogy úgy határozza meg e kényszerítő bírságot, hogy az egyrészt megfeleljen a körülményeknek, másrészt arányos legyen a megállapított kötelezettségszegéssel, valamint az érintett tagállam fizetőképességével (lásd különösen a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott ítélet 103. pontját és a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2006. március 14-én hozott ítélet 61. pontját).

39 Ezek alapján a közösségi jog egységes és tényleges alkalmazása céljából előírt kényszerítő bírság kényszerítő jellegének biztosítása érdekében figyelembe veendő alapszempontok főszabály szerint a következők: a jogsértés időtartama, a jogsértés súlya és a szóban forgó tagállam fizetőképessége. E szempontok alkalmazásához figyelembe kell venni különösen az ítéletben foglaltak teljesítése elmaradásának a magán- és közérdekeket érintő következményeit, továbbá azt, hogy a szóban forgó tagállamot milyen sürgősen kell a kötelezettségei teljesítésére szorítani (lásd különösen a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott ítélet 104. pontját és a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2006. március 14-én hozott ítélet 62. pontját).

40 Először is, ami a jogsértés súlyát és különösen a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtása elmaradásának a magán- és közérdekeket érintő következményeit illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a 89/665 irányelv harmadik preambulumbekezdésének megfelelően a közbeszerzésnek a közösségi verseny előtti megnyitása szükségessé teszi az átláthatóság és a megkülönböztetéstől mentesség garanciáinak jelentős növelését. Márpedig annak érdekében, hogy ez kézzelfogható eredménnyel járjon, hatékony és gyors jogorvoslatoknak kell rendelkezésre állniuk a közbeszerzésre vonatkozó közösségi jog vagy az e jogot végrehajtó nemzeti szabályok megszegése esetében.

41 Ennek érdekében az említett irányelv 1. cikkének (1) bekezdése kötelezi a tagállamokat annak biztosítására, hogy az ajánlatkérők által hozott jogellenes határozatokkal szemben hatékonyan és a lehető leggyorsabban jogorvoslattal lehessen élni, míg annak 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja arra helyezi a hangsúlyt, hogy olyan nemzeti eljárásokat írjanak elő, amelyek lehetővé teszik a jogsértést szenvedett személyek részére kártérítés megítélését.

42 Márpedig a 48 051. sz. törvényrendelet – amely a kárt szenvedett személyeknek fizetendő kártérítést a Portugál Államnak vagy az érintett közjogi jogalanyoknak betudható vétkesség vagy rosszhiszeműség bizonyításától teszi függővé - hatályon kívül helyezésének elmulasztását a Portugál Köztársaság részéről súlyosnak kell tekinteni, mivel – amint azt a főtanácsnok is hangsúlyozta indítványának 51. pontjában – még ha nem lehetetleníti is el az egyének jogorvoslati igényeinek érvényesítését, hozzájárul az ilyen keresetek nehezebbé és költségesebbé tételéhez, és így a közösségi közbeszerzési politikának teljes mértékben akadályát képezi.

43 Mindamellett meg kell állapítani, hogy a Bizottság által javasolt, (1–20-ig terjedő skálából vett) 11-es együttható jelen esetben túl szigorúnak tűnik, ezzel szemben a 4-es együttható a szóban forgó jogsértés súlyának fokát megfelelőbben tükrözi.

44 Másfelől a jogsértés időtartamát jelző együttható, amelyet a Bizottság 1-es együtthatóként javasol meghatározni, nem fogadható el. Az iratokból ugyanis megállapítható, hogy ezt az együtthatót a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet napjától a jelen ügyben benyújtott kereset napjáig eltelt időtartam alapján számították ki.

45 Ezzel szemben arra kell emlékeztetni, hogy a jogsértés időtartamát a tények Bíróság általi mérlegelésének időpontja alapján, és nem a Bíróság Bizottság általi megkeresésének időpontja alapján kell értékelni (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2006. március 14-én hozott ítélet 71. pontját).

46 Jelen esetben a Portugál Köztársaságnak a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtásával kapcsolatos kötelezettségszegése több mint három éve tart, tekintettel az említett ítélet 2004. október 14-i kihirdetése óta eltelt jelentős időtartamra.

47 E körülmények között (az 1–3-ig terjedő skála alapján) a 2-es együttható megfelelőbbnek tűnik a jogsértés időtartamának kifejezésére.

48 Harmadsorban a Bizottság azon javaslata, miszerint az alapösszeget meg kell szorozni az érintett tagállam bruttó hazai termékén és a Tanácsban rendelkezésére álló szavazatok számán alapuló együtthatóval, főszabályként megfelelő mód arra, hogy tükrözze e tagállam fizetőképességét úgy, hogy emellett fenntartja az egyes tagállamok közötti ésszerű különbséget (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben hozott ítélet 88. pontját, a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet 59. pontját, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2005. július 12-én hozott ítélet 109. pontját).

49 Mindazonáltal a jelen esetben a Bizottság által javasolt 3,9-es együttható nem tükrözi megfelelően a Portugál Köztársaság fizetőképessége értékelésének alapját képező tényezők változását, különösen a bruttó hazai terméke növekedését illetően. Így, amint egyébként az a 2005-ös közlemény 18.1 pontjából is következik, ezt az együtthatót 3,9-ről 4,04-re kell emelni.

50 Ugyanígy az egységes átalányösszeget, amelynek vonatkozásában az együtthatókat alkalmazni kell, 600 euróban kell meghatározni, az ugyanezen közlemény 15. pontjában az 500 eurós összegre vonatkozóan - a Bizottság által a közlemény 1997-ben történt közzététele óta bekövetkezett inflációra tekintettel - elvégzett indexálásnak megfelelően.

51 A fentiekre tekintettel, ha a 600 eurós átalányösszeget megszorozzuk a jogsértés súlya vonatkozásában megállapított 4-es együtthatóval, az annak időtartama vonatkozásában megállapított 2-es együtthatóval és az érintett tagállam fizetőképessége vonatkozásában megállapított 4,04-es együtthatóval, az jelen esetben a késedelem minden napjára 19 392 eurót jelent. Ezt az összeget megfelelőnek kell tekinteni a kényszerítő bírságnak a jelen ítélet 35. pontjában említett céljaira tekintettel.

52 A kényszerítő bírság tételét a jelen ügyben, amely jogszabály-módosítási rendelkezés elfogadására vonatkozó bírósági ítélet végrehajtására vonatkozik, napi tételek alapján kell meghatározni (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben hozott ítélet 77. pontját).

53 Végül a Portugál Köztársaság azon érvelése, amely a Bíróság számára a 2005-ös közlemény 13.4 pontja alapján nyitva álló azon lehetőségre vonatkozik, hogy a jelen esetben elrendelje a kényszerítő bírság felfüggesztését, nem fogadható el. Ugyanis függetlenül attól a körülménytől, hogy – amint az a jelen ítélet 34. pontjában is említésre került – e közlemény nem köti a Bíróságot, elegendő emlékeztetni arra, hogy az említett 13.4 pontban foglalt, az ilyen felfüggesztés elrendeléséhez szükséges követelményekkel ellentétben a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítélet végrehajtásához szükséges intézkedéseket nem fogadták el.

54 A fenti megállapításokat figyelembe véve a Portugál Köztársaságot arra kell kötelezni, hogy a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben hozott ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedések megtételében való késedelemért a jelen ítélet kihirdetésétől az említett ítéletben foglaltak teljesítéséig napi 19 392 euró összegű kényszerítő bírságot fizessen a Bizottságnak az „Európai Közösség saját forrásai" számlára.

A költségekről

55 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Portugál Köztársaságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A Portugál Köztársaság – mivel nem helyezte hatályon kívül a közbeszerzésre vonatkozó közösségi jog vagy az azt átültető nemzeti szabályok megszegése miatt kárt szenvedett személyeknek fizetendő kártérítést vétkesség vagy rosszhiszeműség bizonyításától függővé tévő 1967. november 21-i 48 051. sz. törvényrendeletet – nem fogadta el a C-275/03. sz., Bizottság kontra Portugália ügyben 2004. október 14-én hozott ítélet végrehajtásához szükséges intézkedéseket, és nem teljesítette az EK 228. cikk (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

2) A Portugál Köztársaság köteles a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben 2004. október 14-én hozott ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedések megtételében való késedelemért a jelen ítélet kihirdetésétől az említett 2004. október 14-i ítéletben foglaltak teljesítéséig napi 19 392 euró összegű kényszerítő bírságot fizetni a Bizottságnak az „Európai Közösség saját forrásai” számlára.

3) A Bíróság a Portugál Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások